

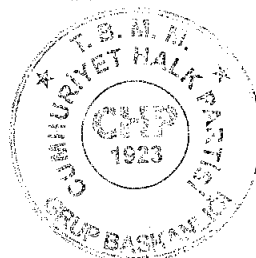
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 12.04.2013
Sayı: 929

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr.M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Anayasa, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor			
Esas Komisyon	195leri			
Tarih:	17 Mayıs 2013	E. No: 2/1535		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
✓	✓	Me	✓	Nm
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
07 Mayıs 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
07 Mayıs 2013
No : 208054

GENEL GEREKÇE

1937 ve 1938 yıllarında Dersim'e yönelik kapsamlı olarak sürdürülen "Tunceli Harekâtları" neticesinde 13 binden fazla insanın hayatını kaybettiği, 14 bin kişinin zorunlu göçe tabi tutulduğu ve ülkenin batısında yer alan illere sürgün edildiği bilinmektedir. Bu harekâtların öncesi ve sonrasında Dersim'de mutlak devlet hâkimiyetinin tesisi için çok çeşitli raporların Ankara'ya sunulduğu, bu raporların bazılarının yurttaşları düşman olarak gösterdiği bilinmektedir.

25 Aralık 1935 yılında çıkarılan Tunceli Vilayeti'nin İdaresi Hakkında Kanunun akabinde 4 Ocak 1936'da Dersim Vilayeti'nin adı Tunceli olarak değiştirildi. Yasanın uygulanmaya başlamasıyla birlikte, 1937 tarihinden itibaren gerçekleşen olaylar silsilesi, Cumhuriyet tarihi boyunca unutulmayacak yaralar açtı.

Dersim'de uygulanan askerî harekâtların genel çerçevesi bilinmekle birlikte, bu konudaki temel belgelere erişim hâlâ çeşitli engellere takılmaktadır. Her ne kadar birtakım sözlü tarih çalışmaları neticesinde Dersim'deki askerî operasyonların yarattığı travma bilinse de, Devletin bu konudaki temel belgelerine erişim, hadisenin tanımlanması bakımından elzem görünmektedir.

Hatırlanacağı üzere Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 23 Kasım 2011 tarihinde yaptığı bir konuşmada, 9 Ağustos 1939 tarihli bir belgeye dayanarak Dersim'de 13 bin 806 yurttaşın öldürüldüğünü ifade etmiş

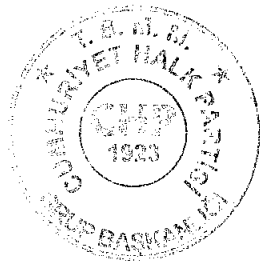
Uygar toplumlarda ve demokratik devletlerde gerçekten de tarihsel travmalar konusunda böyle bir "literatür" bulunmaktadır. Her toplumun veya devletin tarihinde benzer hadiseler yaşanmış olsa da, uygar ülkeler, bu tür olayların üstünü kapatmak yerine arşivleri araştırmacıların hizmetine açar ve çıkan sonuçları da siyaset kurumu bir bütün olarak değerlendirir.

Dersim'de, 1938'de yaşananlar halen siyasetçiler, araştırmacılar ve akademisyenler tarafından tartışılmaktadır. Bu tartışmaların sonlanmamasının esas sebebi ise Devletin arşivlerinde bulunan konuya ilişkin gizli ve açık bütün belgelerin araştırmacıların hizmetine sunulmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu kapsamda, Dersim'de 1926'lardan 1940'lara kadar neler yaşandığının, Devletin bu konuda nasıl bir strateji izlediğinin, yaşananların boyutlarının neler olduğunun anlaşılabilmesi için başta Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisi, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı olmak üzere Devletin diğer tüm birimlerinde bulunan bu olaya ilişkin tüm bilgi ve belgelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde toplanmasını ve buradan da yerli ve yabancı tüm araştırmacıların hizmetine sunulmasını gerekli olduğuna inanmaktayız.

TBMM bünyesinde toplanacak/toplanan belgelere erişim konusunda hiçbir engele mahal verilmemesi, belgelere erişimi engelleyenler hakkında da idari ve cezai yaptırım uygulanması gerekmektedir. Keza, belgelere erişim kolaylığının sağlanması için de teknik altyapının uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Dersim olaylarının bütün yönleriyle araştırılabilmek ve objektif verileriyle değerlendirilmesi için konuya ilişkin arşiv malzemesi niteliğindeki her türlü bilgi ve belge niteliğindeki arşivin milletvekillerine, araştırmacılara ve halka açılması, geçmişle yüzleşmenin önemli bir adımı olacaktır. Böylece geçmiş üzerindeki tartışmalar, belgeler üzerinden yürütülebilecek ve bu çerçevede de kamuoyu sağlıklı veriler üzerinden hakikate erişim hakkına kavuşacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Dersim’de meydana gelen hadiseler, toplumun çok geniş bir bölümünü derinden etkilemiş ve olumsuz etkileri günümüze kadar devam eden travmatik bir olaydır. Bu olaylara ait gizli ve açık bütün arşivlerin konuya ilişkin olan tarafların bilgisine sunulması açık toplum olmanın, tartışmaların doğru bir düzlem üzerinde yapılması ve şeffaflığın bir gereğidir.

Dersim olayları ile ilgili arşiv niteliğindeki bilgi ve belgeler birçok kamu kurum ve kuruluşunun nezdinde bulunmaktadır. Dersim arşivi ile ilgili olarak araştırma yapmak isteyen siyasetçiler, bilim adamları, araştırmacılar birçok zorlukla karşılaşmaktadır. Dersim konusu ile ilgili araştırma yapmak isteyen bir araştırmacı yirmiyi aşkın kamu kurum ve kuruluşuna başvurması gerekmektedir. Ayrıca, Dersim belgeleri olarak bilinen arşivler, Devlet kamu kurum ve kuruluşları dışında, 1926, 1937, 1938 hareketlerinde görev almış olaylara tanıklık etmiş sivil ve askeri yöneticilerin/kişilerin günlükleri, hatıratları, özel arşivleri, fotoğrafları vb. ile sivil toplum örgütlerinin elinde bulunan belgelerin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kanuna eklenen geçici maddeyle, Dersim konusu ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, olaya tanıklık etmiş kişilerin; asker ve sivil yöneticiler ile olaydan etkilenen mağdurların, sürgüne gönderilenlerinin veya onların akrabalarının elinde bulunan arşivlik malzeme niteliğindeki her türlü bilgi ve belgelerinin tek çatı altında toplanması amaçlanmıştır. Bu teklifle, dağınık halde bulunan Dersim olayları ile ilgili kamuoyuna açık veya gizliliği devam eden her türlü bilgi, belgenin Türkiye Büyük Millet Meclisine taşınması için çalışmalar yapılması amaçlanmıştır. Söz konusu arşivin yerli ve yabancı araştırmacıların hizmetine sunulması için Türkiye Büyük Millet Meclisine taşınması amaçlanmıştır. Konu ile ilgili bilgi ve belge vermekten kaçınanlar hakkında idari ve adli işlem yapılacağı belirtilmiştir.

MADDE 2-Yürürlük maddesidir.

MADDE 3-Yürütme maddesidir.

